

Ocena zmian w podatku VAT i zatrudnienie uchodźców

W ciągu ostatnich trzech miesięcy głównymi tematami rozmów wśród polskich przedsiębiorców z branży HoReCa były zmiany wprowadzone w ramach Polskiego Ładu. Po rosyjskiej inwazji wojskowej na Ukrainę w centrum uwagi restauratorów znalazły się również różne formy pomocy obywatelom tego kraju. W poniższym artykule poruszone zostaną dwie kwestie: zmiany podatkowe dot. obniżki VAT-u w ramach Tarczy Antyinflacyjnej oraz możliwość zatrudnienia uchodźców z Ukrainy i planowane ułatwienia w tym zakresie.

Skutki obniżki VAT na artykuły spożywcze

Na mocy Tarczy Antyinflacyjnej 2.0, która weszła w życie 1 lutego 2022 roku, nastąpiła obniżka VAT na niektóre artykuły spożywcze. Obniżka obowiązywać będzie do końca lipca br. W jej wyniku ustawodawca wprowadza **zerową stawkę VAT** dla podstawowych produktów spożywczych, takich jak:

- mięso, ryby oraz przetwory z nich
- produkty mleczarskie
- warzywa i owoce oraz przetwory z nich
- zboża, produkty przemysłu młynarskiego, przetwory ze zbóż i wyroby piekarnicze
- niektóre napoje (m.in. napoje mleczne, mleka roślinne oraz napoje zawierające co najmniej 20% soku warzywnego lub owocowego).

Obniżka VAT obejmuje produkty, które do tej pory objęte były **5%** stawką podatku VAT. Nie dotyczy jednocześnie towarów spożywczych sprzedawanych w ramach świadczenia usług związanych z wyżywieniem. Obniżka VAT nie dotyczy zatem dań sprzedawanych przez restauracje i inne punkty gastronomiczne (których sprzedaż co do zasady objęta jest **8%** stawką podatku VAT). Ustawodawca nie różnicuje jednocześnie stawki VAT w zależności od tego, kto dokonuje zakupu danego produktu spożywczego – konsument ostateczny, czy też restaurator. Teoretycznie ten ostatni nadal będzie stosował 8% stawkę VAT do opodatkowywania świadczonych przez siebie usług, przy tym niektóre produkty kupi po obniżonej stawce VAT. Czy restaurator na tym straci?

Przy najbardziej podstawowych założeniach restaurator nie powinien stracić, powinna to być dla niego zmiana neutralna. Jeżeli restaurator kupi towary z 0% VAT, to co prawda zapłaci więcej VAT-u, ale na początku wyda mniej pieniędzy na towar. **Finalnie zatem wprowadzona zmiana będzie zupełnie obojętna.**

Z drugiej jednak strony, tarcza antyinflacyjna nie zakazuje podniesienia cen, zwłaszcza jeżeli koszty produkcji określonych produktów rosną (np. wzrost cen paliw). Nie oznacza to również, że nie pojawią się przedsiębiorcy, którzy podniosą ceny, chcąc skorzystać na zmianach i sztucznie podniosą dopiero co obniżone ceny. W rzeczywistości przedsiębiorcy skarżą się, że cena niektórych produktów, mimo że objęte są obniżką VAT, wzrosła, co faktycznie już powoduje zaburzenie mechanizmu zamierzonego przez ustawodawcę.

Zatrudnienie uchodźców

W dniu 4 marca 2022 r. została opublikowana i weszła w życie Decyzja Wykonawcza Rady Unii Europejskiej uruchamiająca Dyrektywę Rady UE 2001/55/EC w sprawie tymczasowej ochrony, na mocy której ochroną w całej Unii Europejskiej objęci zostali wszyscy obywatele Ukrainy oraz członkowie ich rodzin, zamieszkali w Ukrainie przed 24 lutego 2022 r., którzy w następstwie rosyjskiej inwazji wojskowej rozpoczętej 24 lutego 2022 r. musieli opuścić swój rodzinny kraj.

Dzięki decyzji UE, obywatele Ukrainy mają legalny pobyt i mogą podejmować pracę w UE, w tym oczywiście w Polsce, bez dodatkowych zezwoleń na pracę, pod warunkiem, że:

- zamieszkawali na Ukrainie przed rozpoczęciem inwazji rosyjskiej (tj. 23 lutego)
- opuścili Ukrainę po rozpoczęciu inwazji rosyjskiej (tj. 24 lutego lub później).

Dotyczy to również członków ich rodzin.

W związku z powyższym, **przepisy polskiej specustawy będą musiały zostać zrewidowane i dostosowane do decyzji Rady UE, która jest dla Polski wiążąca.**

Dalsze prace nad specustawą są konieczne. Warto również zaznaczyć, że Polska może zawsze wprowadzić rozwiązania bardziej korzystane dla obywateli Ukrainy niż przewiduje to decyzja Rady UE. Przykładowo, projekt polskiej specustawy odnosi się również do obywateli Ukrainy, którzy w dniu 24 lutego przebywali na terytorium RP.

Polska specustawa

W dniu 7 marca 2022 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy, której podstawowe założenia dotyczą:

1. Przyjęcia zasady, że przekroczenie granicy w okresie konfliktu zbrojnego zarejestrowane przez Straż Graniczną daje obywatelom Ukrainy prawo do legalnego pobytu w naszym kraju przez

Adriana Lotolc

Adwokat specjalizujący się w obsłudze branży HoReCa

18 miesięcy z możliwością przedłużenia. Zgodnie z założeniami ustawy pracodawca będzie miał tylko obowiązek zgłoszenia do powiatowego urzędu pracy (za pomocą portalu praca.gov.pl) podjęcia pracy przez cudzoziemca. Będzie miał na to 7 dni. Powstaje jednak pytanie, czy spełnienie takiego dodatkowego obowiązku będzie uzależniało legalność wykonywania pracy przez cudzoziemca? Jeśli tak, stworzy to dodatkowe obostrzenia, nie przewidziane w nadrzędnych regulacjach unijnych. Kwestia ta powinna zatem zostać zmodyfikowana w projekcie ustawy.

2. Ułatwień w zakresie nadania obywatelom Ukrainy numeru PESEL – każda z przybywających osób otrzyma numer PESEL w celu ułatwienia korzystania z szeregu usług publicznych w Polsce (np. edukacja, pomoc medyczna, pomoc społeczna). Wniosek o nadanie numeru PESEL obywatel Ukrainy będzie składał w urzędzie gminy. W rejestrze PESEL obywatel Ukrainy zostanie nowa kategoria oznaczenia cudzoziemca, tj. UKR w celu wyszczególnienia numerów PESEL osób, którym numer został nadany w trybie specjalnym.

3. Udzielenia pomocy finansowej dla każdego obywatela Ukrainy, który przekroczy granicę po rozpoczęciu inwazji – jednorazowego świadczenia pieniężnego w kwocie **300 zł**.

4. Specustawa przewiduje zagwarantowanie uciekającym przed wojną bezpłatnego dostępu do opieki medycznej, świadczeń rodzinnych, 500+, programu Dobry Start czy rodzinnego kapitału opiekuńczego. Obywatele Ukrainy będą też mogli korzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej, którą mają zapewniać gminy. Będzie również możliwość bezpłatnej kontynuacji studiów na polskich uczelniach oraz korzystania ze stypendiów socjalnych. Specustawa ma również umożliwić podejmowanie pracy przez nauczycieli

bez niektórych kwalifikacji, a w szkołach wyższych z pominięciem procedur konkursowych. Łatwiej będzie też zatrudnić ukraińskich lekarzy, dentystów czy pielęgniarki.

5. Zmiany podatkowe – kosztem uzyskania przychodów będą „koszty wytworzenia lub cena nabycia rzeczy lub praw będących przedmiotem darowizn przekazanych w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. na cele związane z przeciwdziałaniem skutkom działań wojennych na terytorium Ukrainy”. Chodzi o darowizny, jakie trafią do organizacji pożytku publicznego, jednostek samorządu terytorialnego, Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, podmiotów wykonujących na terytorium RP lub na terytorium Ukrainy działalność leczniczą lub działalność z zakresu ratownictwa medycznego. W projekcie podkreśla się jednak, że warunkiem jest, aby koszty wytworzenia lub nabycia darowizn nie zostały wcześniej zaliczone do kosztów uzyskania przychodów, w tym poprzez odpisy amortyzacyjne.

6. Projekt przewiduje również zwolnienie od podatku dochodowego świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom, które zapewnią zakwaterowanie i wyżywienie uchodźcom z Ukrainy. Maksymalna wysokość tego świadczenia, jak i warunki jego przyznawania zostaną określone przez rząd w rozporządzeniu.

Zgodnie z zapewnieniami, ustawa ma w trybie priorytetowym zostać przeprowadzona przez Sejm i Senat, aby regulacje ułatwiające codzienność obywatelom Ukrainy uciekającym przez inwazję Rosji weszły jak najszybciej w życie.

Niewątpliwie istnieją ułatwienia w zakresie możliwości pobytu w Polsce i zatrudnienia obywateli Ukrainy, ale ostateczna treść polskich regulacji nie jest jeszcze znana.

Stan prawny na dzień 8 marca 2022

WYDAWNICTWO SIGMA-NOT

PRENUMERATA
2022
Sprawdź
PAKIET!

www.przeglad-gastronomiczny.pl

Dodatkowe informacje na stronie www.sigma-not.pl
Kontakt: tel.: 22 840-35-89 prenumerata@sigma-not.pl

